

ZESPÓŁ DS. PRAWA PODATKOWEGO
TRZECI KONGRES PRAWNIKÓW WIELKOPOLSKI
„PRAWNICY DLA GOSPODARKI”

1. Ocena niektórych dotychczasowych rozwiązań obowiązujących w Ordynacji podatkowej i prac zmierzających do jej zmiany.

1.1. Podzielamy potrzebę gruntownej przebudowy podstawowego dla podatników, w tym także przedsiębiorców, aktu prawnego z zakresu ogólnego podatkowego prawa materialnego oraz w zakresie procedury podatkowej jakim jest ustawa Ordynacja podatkowa. Na szczególne uznanie zasługują starania, aby z tego aktu stworzyć swego rodzaju część ogólną prawa podatkowego. Popieramy powstanie i dotychczasowe prace Komisji Kodyfikacyjnej Ogólnego Prawa Podatkowego, działającej przy Ministrze Finansów. Należy wyrazić nadzieję na przebudowę i uproszczenie prawa podatkowego. Nowy akt prawny powinien stać się fundamentem dla całego systemu prawa podatkowego. Cieszy udział w pracach Komisji reprezentantów zarówno środowisk nauki, pracowników aparatu skarbowego, sądownictwa, doradców podatkowych, a przede wszystkim przedsiębiorców. Bezpośredni udział reprezentantów tworzących rzeczywistość gospodarczą pozwoli na wypracowanie takich rozwiązań legislacyjnych, które już na etapie przygotowania będą uwzględniały postulaty tego środowiska i pozwolą na wyeliminowanie mankamentów i braku spójności niektórych obecnie obowiązujących rozwiązań. Powstały po 1989 r. model podatkowy oparty w głównej mierze na samoobliczeniu dokonywanym przez samych podatników w zakresie niemal wszystkich obowiązujących podatków dotyczy w pierwszej kolejności osób wykazujących różne formy aktywności gospodarczej. Podkreślamy potrzebę przeglądu dotychczasowych instytucji i unifikacji tych, które są wspólne dla poszczególnych rodzajów i typów podatków. Zamieszczone przede wszystkim w obecnie obowiązujących Działach I, III i IV Ordynacji podatkowej przepisy z uwagi na szybki rozwój procesów gospodarczych i nowych technologii, wymagają nowego ujęcia i nowych zapisów. Kaskadowe odesłania w przypadku poszczególnych instytucji, jak np. dotyczących nadpłaty, czynią zawarte w nich normy niezwykle trudnymi w zakresie ich wykładni, także dla profesjonalistów zajmujących się na co dzień prawem podatkowym.

1.2. Pragniemy w szczególności wskazać na konieczność uregulowania i przemodelowania przepisów w zakresie nadpłaty. W obrębie tych przepisów zawarte w

nich normy są mało czytelne także dla profesjonalistów zajmujących się na co dzień prawem podatkowym. Kaskadowe odesłania, będące często wynikiem kolejnych nowelizacji wymagają dla rekonstrukcji poszczególnych norm często znajomości i specyfiki poboru poszczególnych podatków.

1.2. Drugim obszarem, który wymagałby przemodelowania to instytucja przedawnienia zobowiązań podatkowych. W obecnym kształcie z uwagi na brzmienie art. 70 § 4 Ordynacji podatkowej i praktykę organów egzekucyjnych *de facto*, w przypadku wielokrotnego przerwania biegu terminu wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, nie dochodzi w ogóle do przedawnienia zobowiązań podatkowych. Proponujemy alternatywnie zastosowanie jednej z trzech koncepcji, które powinny stanowić kompromis pomiędzy interesami budżetu Państwa, a możliwością skorzystania z jednej z form wygasania wierzytelności przez dłużników podatkowych. Długotrwałość postępowań egzekucyjnych, w których nie dochodzi do realnego zaspokojenia wierzytelności Skarbu Państwa, oznacza bowiem z jednej strony dalsze koszty generowane przez organy egzekucyjne, które ponoszone są przez wszystkich obywateli, w tym przedsiębiorców rzetelnie rozliczających swoje zobowiązania, a z drugiej strony niemal „dożywotnio” stygmatyzują i uniemożliwiają po odpowiednim okresie podjęcie aktywności także na polu działalności gospodarczej. W związku z tym proponujemy :

- wskazanie w ustawie daty końcowej przedawnienia wierzytelności z tytułu zobowiązań podatkowych i im równoważnych, które zostały przerwane lub których bieg uległ zawieszeniu, poprzez oznaczenia ostatecznej daty przedawnienia (*dies ad guem*), np. 10 lat od dnia wszczęcia pierwszego postępowania egzekucyjnego, ewentualnie
- powrót do rozwiązania obowiązującego do 31 sierpnia 2005 r., zgodnie z którym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu, w którym zakończono postępowanie egzekucyjne, a kolejne wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie przerywa biegu terminu przedawnienia, ewentualnie
- wskazanie w ustawie daty końcowej przedawnienia wierzytelności z tytułu zobowiązań podatkowych i im równoważnych, która biegłaby od dnia powstania określonego zobowiązania podatkowego, np. po 15 latach od dnia powstania zaległości podatkowej.

2. Ocena przepisów z zakresu prawa podatkowego, które służą rozwojowi gospodarczemu, a które mogą poprzez zwiększenie zakresu zastosowania stymulować go w większym stopniu :

2.1. Instytucja jednego okienka przy rejestracji. Na szczególną uwagę zasługuje połączenie rejestracji działalności gospodarczej z wyborem formy opodatkowania.

2.2. Instytucja małego podatnika. Wymaga jednak w naszej ocenie z jednej strony dalszego zmniejszania obowiązków ewidencyjnych, a także związanych ze składaniem deklaracji i informacji w trakcie roku podatkowego.

2.3. Korzystnie należy ocenić możliwość wyboru jednej z czterech możliwych form opodatkowania dochodów/przychodów przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Należałoby jednak nadal ograniczać wyjątki co do możliwości korzystania z niektórych form opodatkowania z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności. Ograniczenia są także w pewnej mierze związane ze zbyt niskimi limitami uprawniającymi do korzystania z uproszczonych form. Proponujemy zatem na gruncie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne zwiększenie kwoty obrotu uprawniającej do rozliczenia ryczałtowego w podatku dochodowym wynoszącą obecnie równowartość 150.000 euro oraz zwiększenie kwoty obrotu za rok poprzedni uprawniającej do dokonywania rozliczenia kwartalnego dla małych podatników wynoszącą obecnie równowartość 25.000 euro.

2.4. Za korzystne należy uznać także wynegocjowanie z Radą Unii Europejskiej kwoty zwolnienia podmiotowego w podatku od towarów i usług wynoszącą obecnie równowartość wartości sprzedaży w roku podatkowym 150.000 zł, która należy do jednej z najwyższych w Unii Europejskiej. Rozważeniu w tym kontekście wymaga jednak w naszej ocenie z uwagi właśnie na wysokość kwoty zwolnienia podmiotowego w podatku od towarów i usług konieczność ograniczenia obowiązku ewidencjonowania przychodów za pomocą kas rejestrujących dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą i uzyskujących przychody za rok poprzedzający do kwoty stanowiącej np. połowę kwoty zwolnienia podmiotowego z art. 113 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, czyli np. 75.000,- zł.

3. Ocena przepisów z zakresu prawa podatkowego, które ograniczają rozwój gospodarczy.

3.1. Zaciemnianie konstrukcji poszczególnych podatków poprzez wprowadzanie rozwiązań, które mają ograniczać unikanie opodatkowania – jak np. korekta kosztów lub podatku naliczonego w sytuacji braku zapłaty zobowiązań, system alternatywny dla reguł dotyczących niedostatecznej kapitalizacji. Rekomendujemy taką zmianę przepisów, która spowoduje usunięcie z przepisów podatkowych regulacji mających charakter pozafiskalny,

a zarazem ograniczających swobodę działalności gospodarczej.

3.2. Niejednolite rozwiązania na gruncie podatków dochodowych i podatku od towarów i usług, zwłaszcza w zakresie momentu powstawania obowiązku podatkowego, obowiązków ewidencyjnych i terminu ich wykonywania. Rekomendujemy ujednoczenie tych przepisów w zakresie, który jest możliwy bez ingerencji w istotę poszczególnych podatków.

3.3. Za ograniczające rozwój należy uznać także nakładanie obowiązków co do konieczności zgłoszeń aktualizacyjnych, zbyt dużej ilości deklaracji i częstotliwości dokonywania płatności z tytułu zobowiązań podatkowych. W związku z tym rekomendujemy ograniczenie czasu obsługi działalności przedsiębiorstw od strony podatkowej i liczby składanych formularzy, np. rejestracja VAT w ramach jednego okienka, składanie do urzędu skarbowego informacji, które nie wywołują powstania zobowiązania podatkowego, w systemie kwartalnym i/lub rocznym.

3.4. Ponadto wskazujemy na nadmierne obciążenia proceduralne głównie w stosunku do przedsiębiorstw rozpoczynających działalność gospodarczą. Wobec tego rekomendujemy zatrzymanie procesu obejmowania kolejnych grup w ujęciu przedmiotowym i podmiotowym obowiązkiem stosowania kas fiskalnych, uwolnienie już obowiązujących preferencji z licznych obwarowań, np. kredyt podatkowy dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność (CIT i PIT).

3.5. Ograniczają rozwój gospodarczy również długie terminy zwrotów podatku od towarów i usług, w związku z czym rekomendujemy ich skrócenie, także w zakresie zwrotu nadpłat w tym i innych podatkach oraz zniesienie niektórych zbędnych nawet dla oceny prawidłowości zwrotów obwarowań.

3.6. Nie ulega wątpliwości, także w świetle międzynarodowych standardów wynikających z wytycznych i zaleceń OECD, konieczność nakładania na podatników obowiązków przeprowadzenia analizy rynkowych danych porównawczych, które są pomocne w skutecznym obniżeniu ryzyka związanego z cenami transferowymi. Wśród licznych zmian ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jakie weszły w życie z dniem 1 stycznia 2015 roku, na uwagę zasługuje zmiana art. 9a ust. 1 oraz pkt 5 przepisu ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz analogicznych przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Do elementów obligatoryjnych dokumentacji transakcji umowy spółki osobowej ustawa zaliczyła opis przyjętych w umowie zasad dotyczących praw wspólników (stron umowy) do udziału w zysku oraz uczestnictwa w stratach. Regulacja ta wydaje się zbyt

lakoniczna, biorąc pod uwagę szereg czynników, które poza wysokością wnoszonych wkładów wpływają na treść umowy spółki osobowej w zakresie prawa udziału w zyskach i stratach. Brak choćby przykładowego i otwartego katalogu czynników, jakie podatnik winien uwzględnić sporządzając dokumentację, może powodować poważne przeszkody w jej przygotowaniu. Nie negując samej zasadności objęcia umowy spółki osobowej obowiązkiem dokumentacyjnym, Kongres Prawników Wielkopolskich pragnie zwrócić uwagę na niedostatki obecnej regulacji i zasygnalizować potrzebę rozpoczęcia prac nad jej zmianą we wskazanym powyżej kierunku.

4. Analiza aktualnych projektów aktów prawnych dotyczących prawa podatkowego w zakresie rozwoju gospodarki, co do preferencji podatkowych dla przedsiębiorstw innowacyjnych.

Należy zgodzić się z poglądem zaprezentowanym w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności, który został przedstawiony na posiedzeniu Sejmu w dniu 22 kwietnia 2015 r. i skierowany do dalszych prac w komisjach sejmowych, że system wspierania innowacyjnej gospodarki w Polsce powinien w większym stopniu uwzględniać bodźce podatkowe dla działalności badawczej i rozwojowej, jak również w zakresie rozwoju nowych technologii. Konieczne jest wręcz zwiększenie premii dla przedsiębiorców za inwestowanie w nowoczesne przedsiębiorstwo także poprzez przepisy podatkowe. Premie, czy ulgi podatkowe z tego tytułu wydatków realizować będą bowiem nie tylko cele pozafiskalne, ale podnosząc konkurencyjność polskiej gospodarki będą przyczyniały się w bezpośredni sposób do wzrostu osiąganych przez polskie przedsiębiorstwa przychodów i dochodów, co jak należy się spodziewać zaowocuje także zwiększonymi wpływami budżetowymi. Dokonać tego można przy większym wykorzystaniu potencjału polskiej nauki, poprzez jej lepsze powiązanie z aktualną sferą życia gospodarczego i przemysłem. Ponadto dotychczasowa praktyka stosowania przepisów zawartych w art. 18b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz w art. 26c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie odliczania od podstawy opodatkowania ulg na nabycie nowych technologii wskazuje, że z uwagi na szereg warunków i obostrzeń są one w małym stopniu wykorzystywane przez przedsiębiorców. Ponadto przedmiot i charakter tych zwolnień w małym stopniu wpływa na stymulację rozwoju tak nauki, jak i jej praktycznych zastosowań w codzienności gospodarczej. Potrzebę budowania konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach dostrzegają już od dawna nie tylko krajowe organizacje pracodawców i

przedsiębiorców, ale także międzynarodowe instytucje, takie jak np. Bank Światowy czy Komisja Europejska. Słusznie w opracowaniach podkreśla się, że niezbędne są także zachęty fiskalne dla przedsiębiorstw do podejmowania większego ryzyka, który wiąże się z inwestowaniem w nowoczesną gospodarkę.

4.1. W szczególności należy poprzeć **zniesienie opodatkowania aportu własności intelektualnej i przemysłowej**, co wymaga zmiany ustaw o podatkach dochodowych (CIT i PIT), polegającej na tym, że do przychodów nie zalicza się nominalnej wartości udziałów (akcji) w spółce kapitałowej objętych w zamian za wkład niepieniężny w postaci komercjalizowanej własności intelektualnej wniesiony przez podmiot komercjalizujący oraz nie zalicza się nadwyżki pomiędzy wartością komercjalizowanej własności intelektualnej, a wartością nominalną objętych udziałów przez podmiot komercjalizujący. Zmiana ta powinna zwiększyć pewność funkcjonowania podmiotów, które chcą komercjalizować wartość intelektualną.

4.2. Za korzystne należy uznać także **zmiany legislacyjne mające na celu** umożliwienie rozwoju w Polsce rynku **venture capital** (czyli tzw. spółki kapitałowej podwyższonego ryzyka), co umożliwi korzystanie z tej formy rozwoju firm bez ich kapitałochłonnego kredytowania, co zapewni bezpieczeństwo finansowe zwłaszcza w pierwszej fazie rozwoju tego rodzaju przedsięwzięć. Potrzeba rozwoju inwestycji w spółki *venture capital* wymaga jednak wprowadzenia do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych definicji takich *venture capital* oraz zwolnienia dochodów takich spółek z tego podatku z tytułu zbycia udziałów (akcji) w spółkach.

4.3. Za istotne dla rozwoju innowacyjności należy uznać także **wspieranie prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej**. Za trafne należy uznać propozycję mającą na uwadze rozwiązania stosowane już w innych krajach, a polegające przede wszystkim na wprowadzeniu i ujednoczeniu definicji działalności badawczo-rozwojowej dla potrzeb rachunkowych i podatkowych, przy wykorzystaniu pojęć zawartych w ustawie o zasadach finansowania nauki. W świetle dotychczasowych doświadczeń związanych z ulgą na nabycie nowych technologii za interesującą należy uznać **propozycję, aby koszty działalności badawczo-rozwojowej były zaliczane do kosztów uzyskania przychodów w wysokości większej niż koszty faktycznie poniesione**, co miałyby stanowić rodzaj swoistej premii podatkowej za podejmowanie tej działalności. W zamian mogłoby dojść do uchylenia przepisów regulujących ulgę na nabycie nowych technologii. Także z tej przyczyny, że w istocie nie stanowi ona zachęty dla przedsiębiorców do podejmowania i prowadzenia samodzielnej działalności badawczo-rozwojowej.

5. Potrzeba wydania interpretacji ogólnej prawa podatkowego w przedmiocie podatku od towarów i usług.

Prawo obniżenia podatku należnego o podatek naliczony, będące elementem konstrukcji podatku od towarów i usług, jest przedmiotem licznych sporów prowadzonych między podatnikami a administracją podatkową lub kontrolą skarbową. Oś wielu z tych sporów koncentruje się wokół ustaleń faktycznych czy podatnik, korzystając z prawa odliczenia, pozostawał w tzw. „dobrej wierze” nabywając towary lub usługi. Pojęcie tzw. „dobrej wiary”, mające swe źródło w bogatym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów administracyjnych, nie doczekało się regulacji ustawowej. Próba ujęcia „dobrej wiary” w ramy ustawowe wydaje się zresztą być skazana na niepowodzenie, jakie wiązałoby się ze zbyt kazuistyczną regulacją tej materii. Stosowanie pojęcia „dobrej wiary” nie tylko w sporach dotyczących prawa odliczenia, ale też w sporach dotyczących stawki podatku 0% dla wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów i eksportu, czy w sporach dotyczących stosowania systemu zwrotu podatku podróżnym, świadczy o stale rosnącym znaczeniu tej instytucji dla podatku od towarów i usług. Celowe wydaje się zatem doprecyzowanie okoliczności, jakie podatnik powinien brać pod uwagę uczestnicząc w wyżej wymienionych transakcjach, aby zachować prawo odliczenia lub prawo zastosowania obniżonej stawki podatku. Pomocnym instrumentem w doprecyzowaniu katalogu tych okoliczności wydaje się być właśnie interpretacja ogólna Ministra Finansów, wydana w oparciu o art. 14a § 1 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z nim Minister właściwy do spraw finansów publicznych dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego przez organy podatkowe oraz organy kontroli skarbowej, dokonując w szczególności ich interpretacji, z urzędu lub na wniosek, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów oraz Trybunału Konstytucyjnego lub Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. W związku z tym Kongres Prawników Wielkopolski zwraca się o rozważenie wydania z urzędu interpretacji ogólnej, w której wskazane zostałyby czynności, przy których podjęciu podatnik spełniłby warunki tzw. „dobrej wiary”. Forma ta pozwoliłaby na wprowadzenie przez podatników rozbudowanych rozwiązań, których stosowanie wzmagałoby bezpieczeństwo obrotu. Jednocześnie brak stanowiska co do postrzegania regulacji, na bazie których formułowane są praktyki związane z ocenianiem tzw. „dobrej wiary” pozostawia otwartą drogę do ciągłej, dalszej wykładni tego pojęcia w orzecznictwie sądów administracyjnych.